

Podpora ekosystémových služieb lesov nástrojmi lesníckej politiky

Jaroslav Šálka

**ADAPTÍVNE LESNÍTVO PRE UDRŽATEL'NÉ
OBHOSPODAROVANIE LESOV, OCHRANU PRÍRODY
A ROZVOJ VIDIEKA**

28. 9. 2017

Vedec a politik na pive

Rámček 15-1 Vedec a politik na pive (BOECHER, KROTT 2016)

„... Predstavte si, čo by sa stalo, keby sa vedec stretol so starým priateľom, ktorý sa stal politikom. Posadili by sa na pivo a vymieňali si skúsenosti ohľadom účinkov klimatických zmien na spoločnosť. Výskumný pracovník by mohol hovoriť o svojom novom vynikajúcom klimatickom modeli. Model popisuje viaceré rozmery klimatických zmien, ktoré kombinujú strednú teplotu s teplotnými maximami a minimami v čase. „Je to veľmi pekné,“ hovorí politik, „ale povedzte mi jednu vec: Zmení sa v najbližších desiatich rokoch oteplenie alebo ochladenie?“ „To závisí od rôznych faktorov,“ odpovie vedecky, „záleží na tom, či sa sústredíme na maximálnu alebo priemernú teplotu“. „Aká škoda“, myslí si politik: „Mojí kolegovia a ja sa nemôžeme zúčastniť seminára, aby sme sa stali odborníkmi v definíciách klimatických zmien. Potrebujeme len jasnú správu, aby sme vedeli zaujať ľudí a zapojiť ich.“ Vedec pokračuje vo svojom nadšení: „Včera som získal nové zaujímavé výsledky, ktoré ukazujú, že teplota počas posledného desaťročia klesá. Takéto údaje naznačujú, že môj model sa musí preformulovať. Čoskoro očakávame nový vylepšený model.“ „Wow“, myslí si politik, „aký bláznivý je vedecký pokrok - modely musia byť rušené kvôli inováciám, zatiaľ čo v politike potrebujeme presvedčiť ľudí o našich argumentoch a zotrvať pri nich akonáhle sa na nich dohodneme, aby sa schválili rozhodnutia a udržala sa ich platnosť.“ „Drahý priateľ, povedzte mi, kde môžem získať dobré vedecké rady o tom, ako obhospodarovat' lesy s cieľom vytvoriť optimálny zachytávač uhlíka“. „Vedecká odpoveď zatiaľ nie je k dispozícii, pretože rýchlosť rastu jednotlivých druhov stromov v podmienkach klimatických zmien ešte nie je dostatočne pochopená,“ odpovedá vedec. „Dobrý vedecký dôkaz bude k dispozícii len v budúcnosti.“ „Drahý vedec“, myslí si politik: „Jedine tento týždeň mám možnosť presadiť v parlamente politický program na finančnú podporu uhlíkového lesného hospodárstva a ja nemôžem čakať na budúce vedecké výsledky“. „Som rád, že som sa s vami stretol a ďakujem za posedenie pri pive“, hovoria obaja. Ale vedec odíde presvedčený, že priateľ musí prehľbiť svoje chápanie vedy, aby mohol aplikovať vedecké posolstvo v politike. Myšlienky politika sú podobné, ale obrátené: Vedec by sa mal naučiť myslieť trochu viac ako politik, aby vykonal výskum, ktorý je relevantný pre prax. Často navrhovanou stratégiou je, aby sa vedci a politici navzájom trochu prispôbovali na podporu spoločných riešení. Budeme skúmať, či ide o sľubnú stratégiu a či je to vôbec možné. Možno musíme prijať všeobecné rozdiely medzi vedou a politikou a naučiť sa, ako môžu byť tieto rozdiely prínosom pre politiku založenú na vedeckých poznatkoch ...“

Obsah

- Čo sú to ekosystémové služby lesa – od funkcií lesa k ekosystémovým službám
 - Lesnícky pohľad
 - Ekonomický pohľad
- Nástrojový mix lesníckej politiky na zabezpečenie ekosystémových služieb lesa
- Kompenzačné mechanizmy na zabezpečovanie ekosystémových služieb lesa
- Verejné podpory na zabezpečovanie ekosystémových služieb lesa

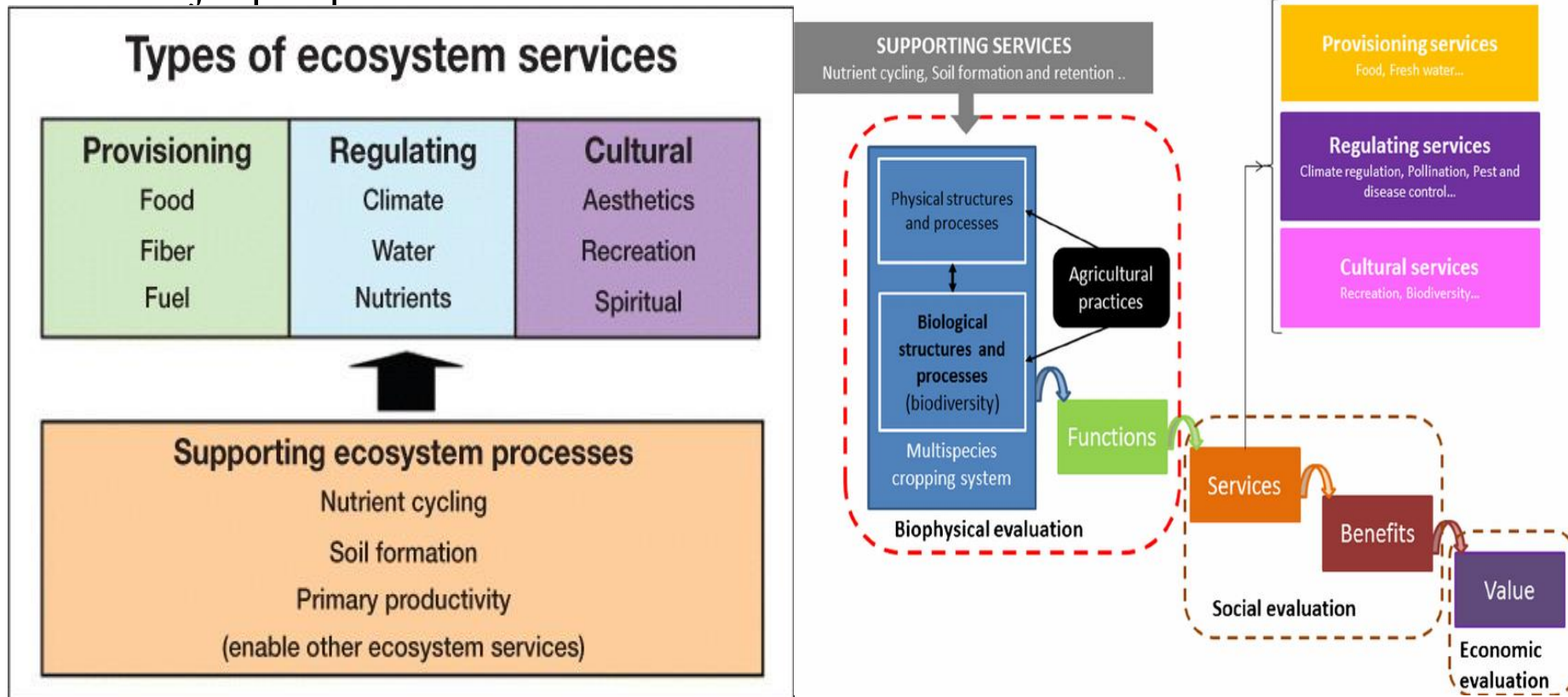
Od funkcií lesa po ekosystémové služby

Produkčné a mimoprodukčné funkcie lesa (Papánek 1978):

produkčná, ekologická a environmentálna. Teória funkčne integrovaného lesného hospodárstva

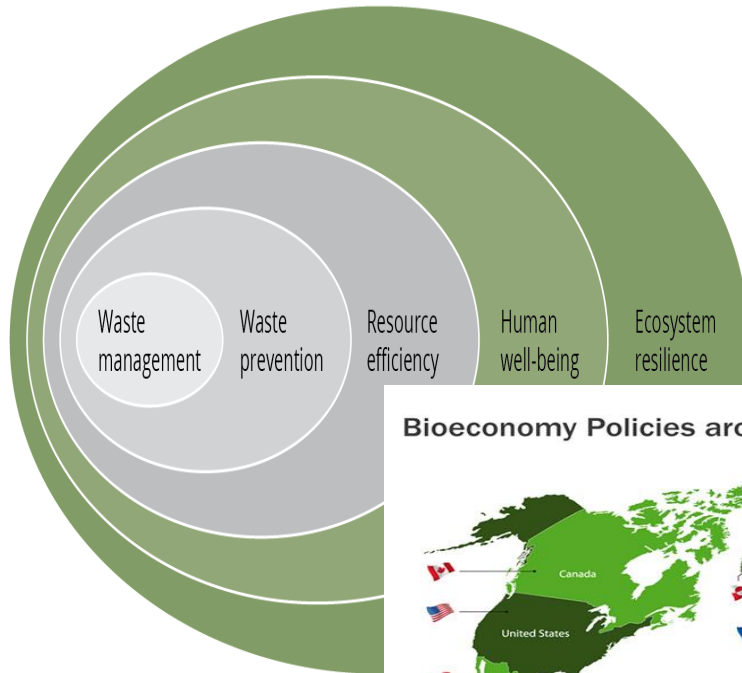
Kategorizácia lesov a funkčná typizácia (Zákon o lesoch)

Verejnoprospešné funkcie lesa

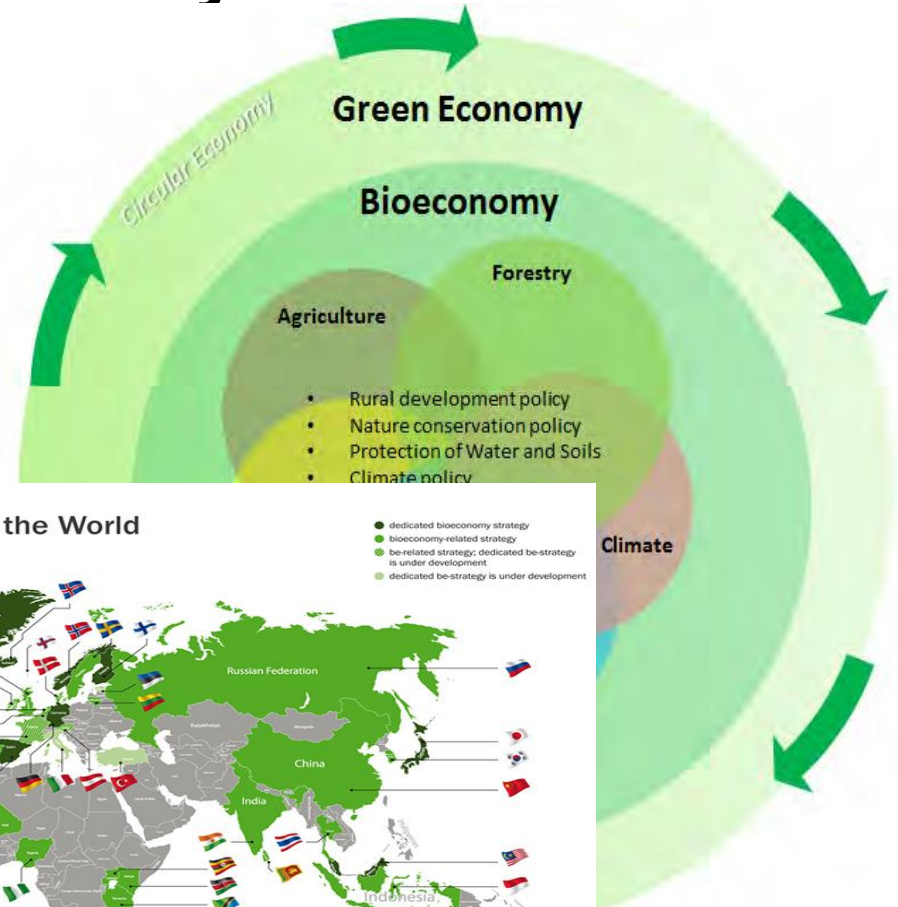

Najnovší koncept bioekonomiky a ekosystémové služby lesů

Circular economy focus

Green economy focus

Bioeconomy Policies around the World

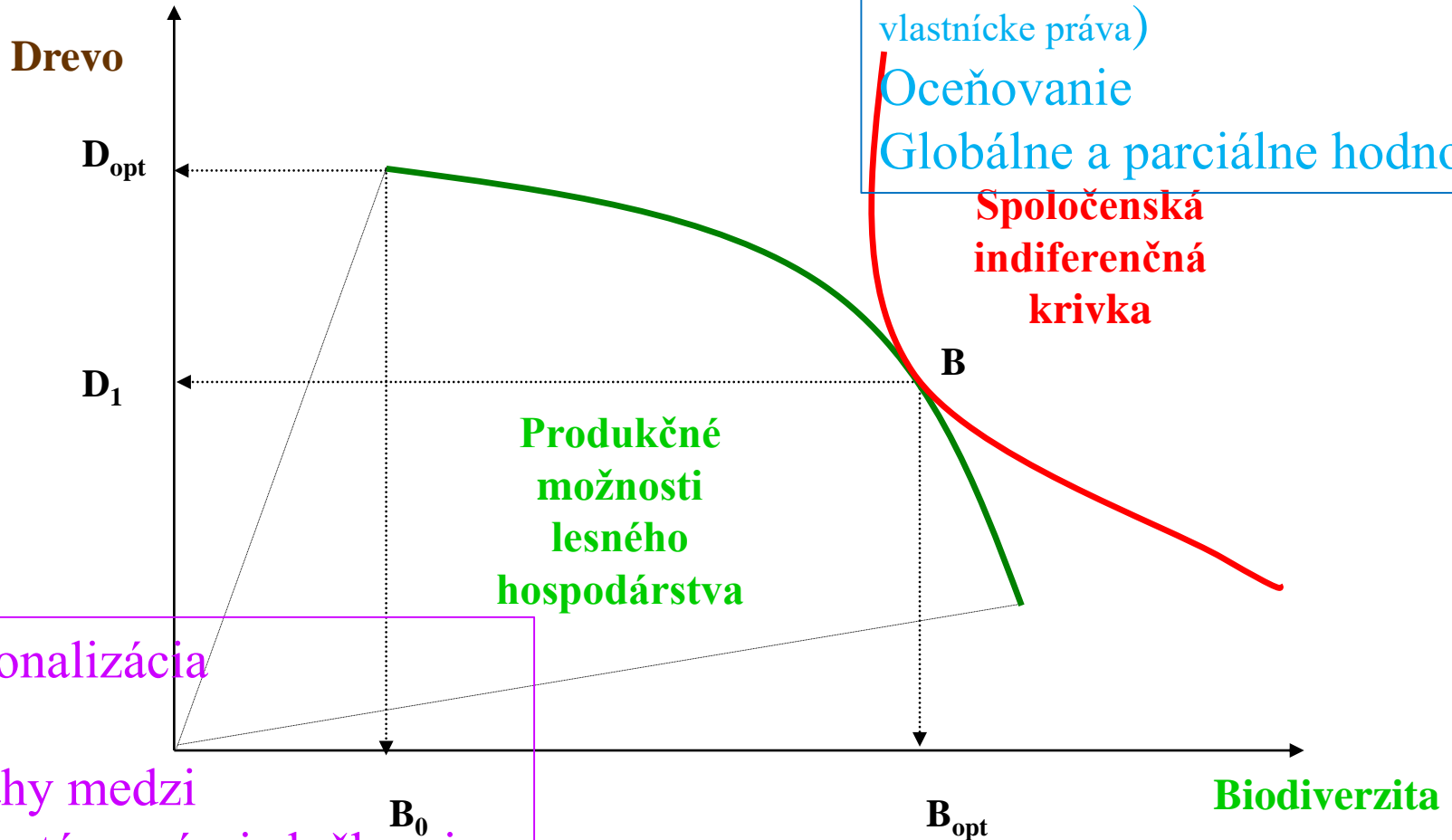
As of December 2018

© Global Bioeconomy Outlook
Source: FAO, UNEP, OECD, ILO, WFP, UN Women, UNICEF, UNFPA, UNDP, UNCTAD, UNCTAD, UNCTAD

Ekonomický pohľad na ekosystémové služby lesov

Vzťahy k lesníckej politike

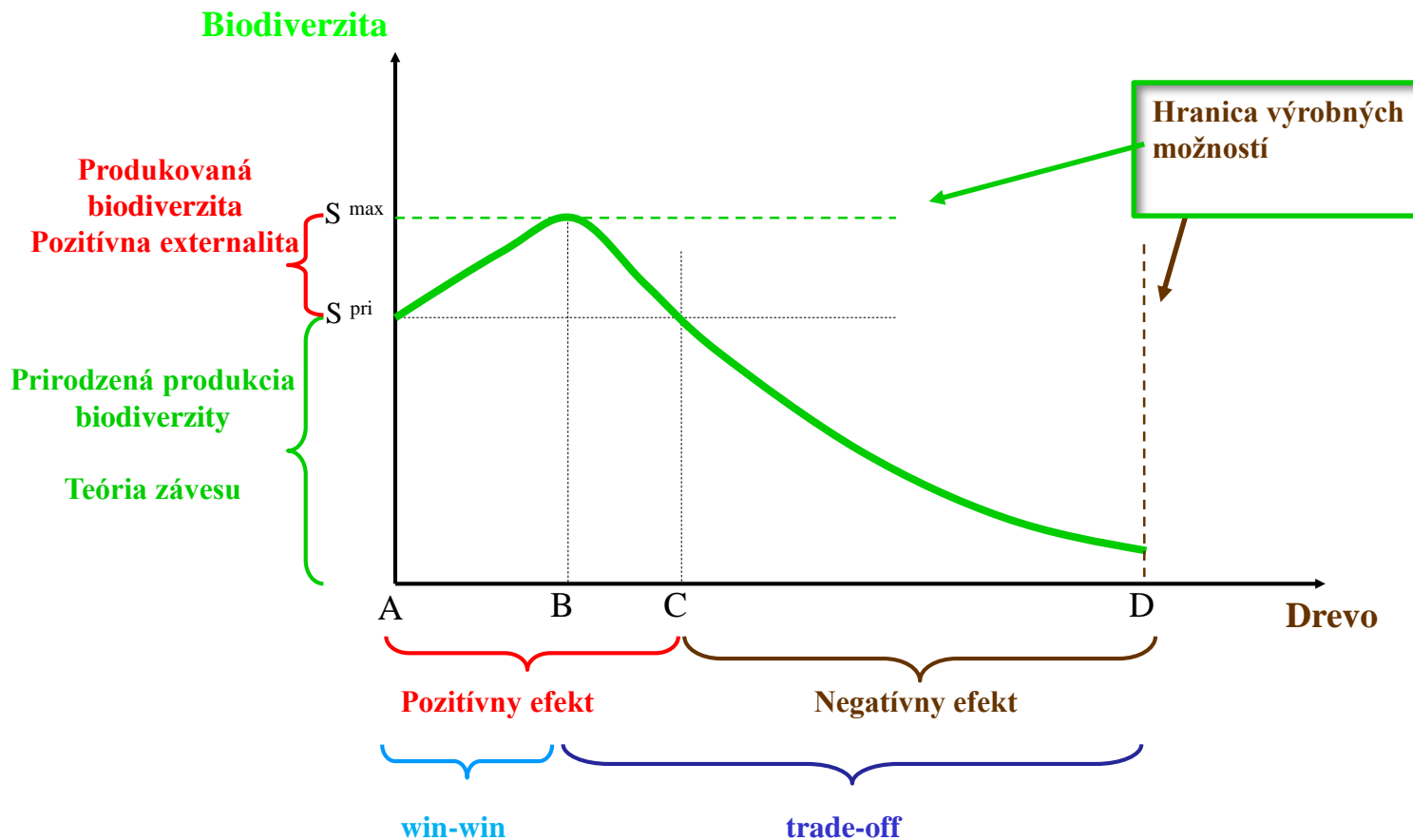
Trhové a netrhové statky a služby (externality, verejné statky, vlastnícke práva)
Oceňovanie
Globálne a parciálne hodnoty

Regionalizácia

Vzťahy medzi ekosystémovými službami
Modelovanie a rozhodovanie

Ekonomický pohľad na ekosystémové služby lesov

Nástrojový mix na zabezpečenie ekosystémových služieb lesov

Regulatívne nástroje

Regulatívne ustanovenia zákona o lesoch a inej legislatíve

Ekonomické nástroje

Úľava na dani z pozemkov pre lesy ochranné a lesy osobitného určenia a možnosť úľavy pri lesoch, ktoré neprinášajú príjmy

Náhrada za obmedzenie vlastníckych práv

Environmentálne platby z programu rozvoja vidieka

Podpora v lesnom hospodárstve na plnenie mimoprodukčných funkcií lesov

Náhrady za stratu mimoprodukčných funkcií lesa pri vyňatí lesných pozemkov z plnenia funkcií lesov

Informačné nástroje

Programy starostlivosti o lesy

Odborný lesný hospodár

Iné poradenstvo

Dobrovoľné nástroje

Certifikácia lesa

Participácia

Medzisektorová koordinácia

Viacúrovňové spravovanie

Adaptívna, iteratívna a poradenstvom podložená tvorba politiky

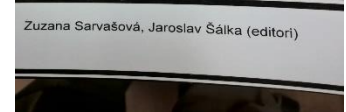
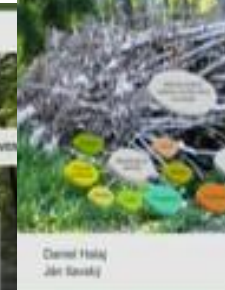
Kompenzačné mechanizmy

Rozlišuje verejné (štátne), miešané (verejno-súkromné) a súkromné (trhové) mechanizmy:

1. **Verejné finančné mechanizmy** zahŕňajú čisto nástroje verejnej politiky Pigouvského typu a skladá sa z negatívnych podnetov (dane, poplatky a odvody) a pozitívnych podnetov (dotácie a subvencie).

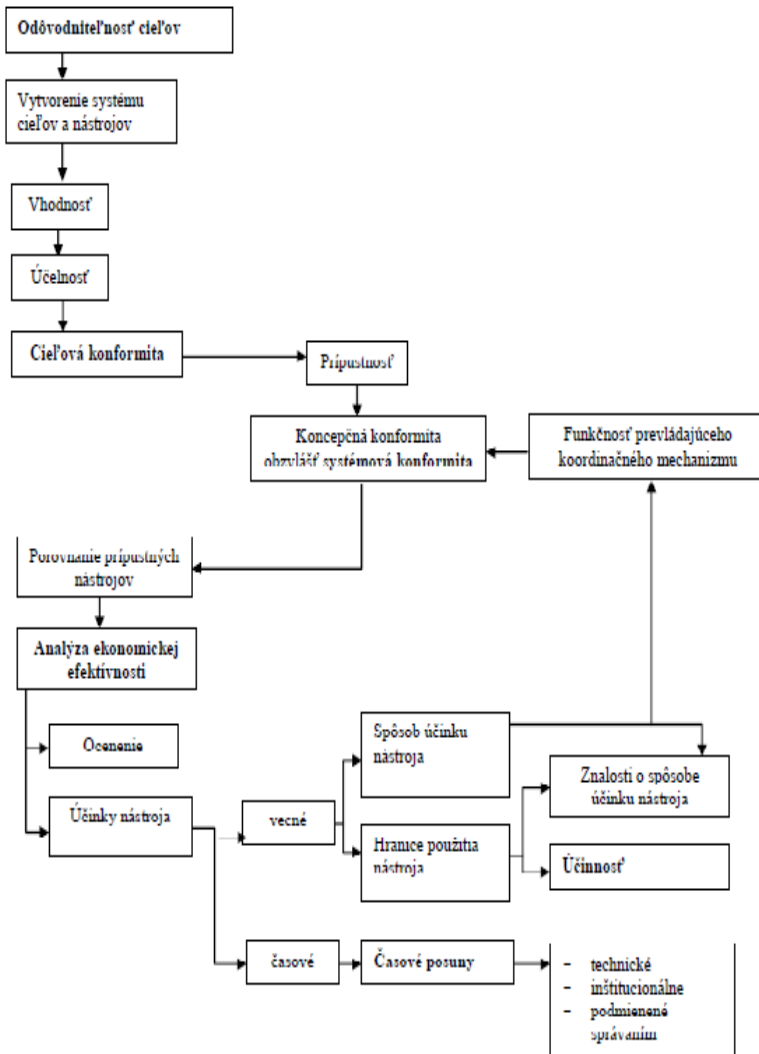
2. **Zmiešané verejno-súkromné finančné mechanizmy** sú štátne intervencie Coasianského typu, ktoré sú dobrovoľnej povahy (verejno-súkromné kontrakty) alebo zamerané na vytvorenie nových trhov pre verejné statky lesného hospodárstva.

3. **Súkromné finančné mechanizmy** sú všetky trhové riešenia, ktoré sú vyvinuté v rámci špecifických verejných intervencií. Verejní alebo súkromní aktéri môžu používať tieto mechanizmy, ktoré zahŕňajú napr. nákup alebo prenájom pôdy, sponzoring alebo certifikácia.

Podpora v lesnom hospodárstve na plnenie mimoprodukčných funkcií lesov

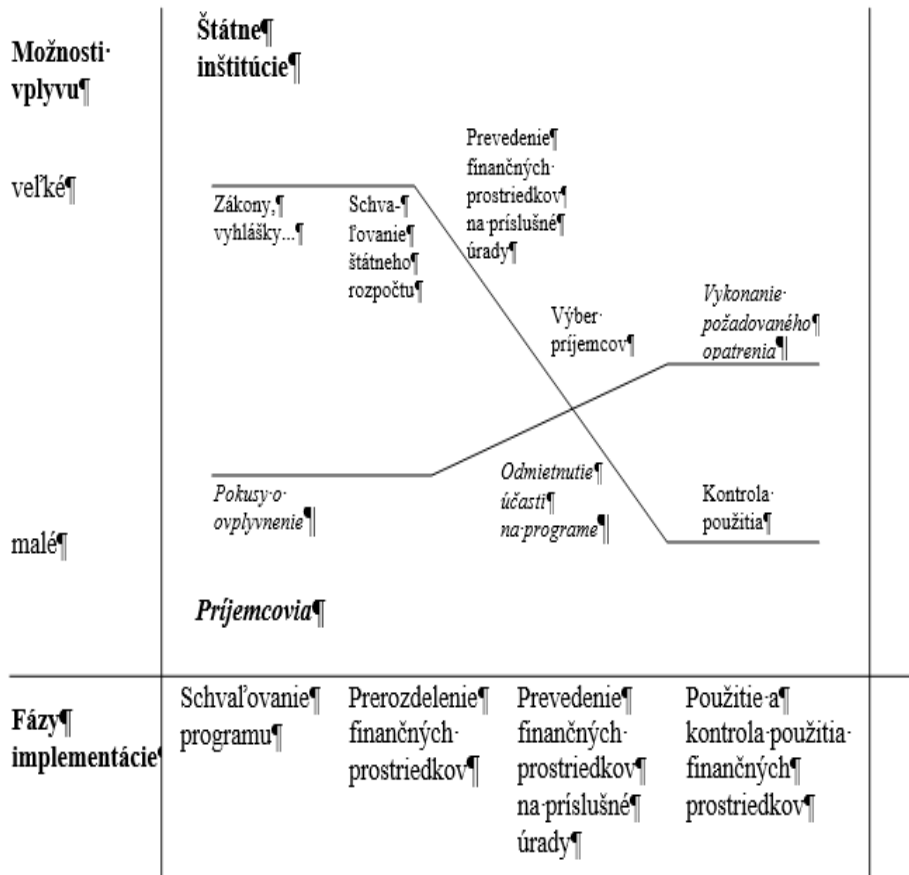

Je založená na uskutočnení výchovných opatrení s orientáciou na prírode blízke obhospodarovanie lesa a je založená na globálnej hodnote ekosystémových služieb lesa.

- **Ktoré ekosystémové služby podporujeme, produkčné alebo mimoprodukčné, trhové alebo netrhové?**
- **Máme vedecký dôkaz, že riadne vychovávané lesy plnia lepšie mimoprodukčné ekosystémové služby?**
- **Máme stanovené indikátory, ktoré nám pomôžu hodnotiť úspešnosť programu?**
- **Ako sme stanovili globálnu hodnotu ekosystémových služieb?**
- **Ako sme je ju rozpočítali na HSLT?**

Podpora v lesnom hospodárstve na plnenie mimoprodukčných funkcií lesov

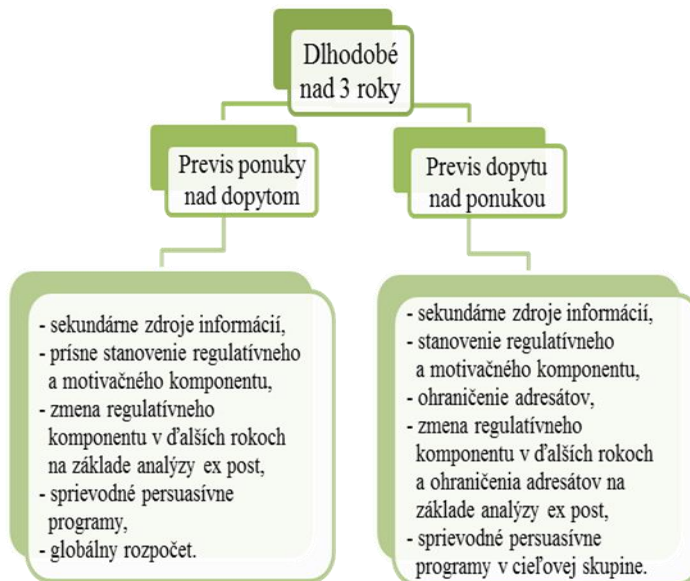
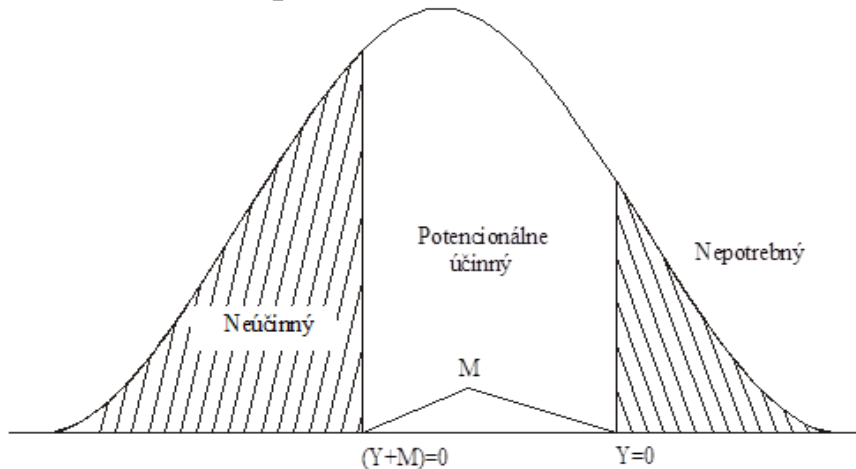
Ako je zabezpečená implementácia?

Ako sú zabezpečené finančné prostriedky v štátnom rozpočte?

Máme dostatočné personálne a finančné kapacity na implementáciu?

Podpora v lesnom hospodárstve na plnenie mimoprodukčných funkcií lesov

Máme pripravené monitorovanie podpory?

Bude sa vykonávať priebežne analýza implementácie?

Sme ochotní a schopní meniť parametre programu jeho motivačný a regulatívny komponent?

Sú pripravené sprievodné persuasívne programy?

Vieme ako budú reagovať rôzne skupiny obhospodarovateľov lesa?

Ďakujem za pozornosť!